

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 20. Christophorus Mendoc̃a variarum regionum populos sollicitat ad
Fidem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

ut anteverteret Petrus Romerus, in Paraquariam negotiorum ergo abiturus, Christophorum Mendocam JESU-Mariano oppido (quod in finibus Tapensis provinciæ erat) præfecerat, cum mandatis, ut strenuè in omnes hostium conatus intendens, quæ per se, quæ per alios, pericula præveniret; & ne viro autoritas decisset, voluit cæteros Tapensis provinciæ Socios, in rebus ad defensionem pertinentibus, se absente, ei subijci. Igitur Christophorus Mendocæ, ubi ad JESU-Marianum oppidum pervenit, quicquid ad defensionem conducere arbitratus est, sedulo ordinavit. Has res agenti exploratores nunciant, ab prædonibus belli causas quæri, quas evolvere non erit inutile. Solebant Mamalucæ ab hinc multis retrò annis, ex Australibus Brasiliæ oppidis maris littora radentes, in celocibus eò usque adnavigare, donec in ea parte se sisterent, ubi magnum flumen ab Sancto Spiritu dictum, è Tapensis provinciæ fluviiis originem fumens, in Oceanum se exonerat. Per quod flumen paululum progressi cum littoralibus Indis commercia sua exercebant, ferramenta, vestes, & id genus plurima pro captivis Barbaris commutabant. Indi advectis mercibus inescati, populares suos subinde illatâ vi divendebant, aut factâ in Mediteraneis regionibus populatione materiam ditandi quærebant: passimque hi Mamalucorum amici, aut confidentes dicebantur; qui hoc, de quo agimus, tempore eò progressi sunt, ut multos ex pagis JESU-Mariano Neophytorum nostrorum oppido subcensitis abigere ausi fuerint. Quæ res per eos, qui fugâ è vinculis salutem sibi quæsierant, divulgata, Tapensium Indorum animos ingenti timore, & Patres nostros gravissimâ curâ perturbavit, præsertim cum non ignorarent, Mamalucos ægerimè laturus, materiam mercimoniorum suorum per Societatem sibi substrahi; & potius consilia belli capturos, quàm passuros servitorum spe se deturbari. Igitur quasi classico dato, omnium animi ad repugnandum erecti sunt; sed in primis JESU-Marianorum, qui recenti injuriâ affecti, sumptis armis, magno numero in eam se partem copulère, per quam populares sui in captivitatem abigi dicebantur. Quos comitati Christophorus Mendocæ & Petrus Mola, non diu post iniquos abactores assequuti sunt; captosque, assertis prius in libertatem captivis, ad Paranam, ne quid tale deinceps auderent, ablegavère. Valuit factum ad ipsos abactores Christo lucrandos, & conciliandos undequaque Ethnicos, qui perspicientes ipsis Patribus curam inesse defendendorum Indorum, summis votis ambiebant in suis terris nova oppida ab Societate condi, aut ad jam fundata commigrare: satisque constat, eâ occasione multis in oppidis quamplurimos in libertatem filiorum Dei fuisse assertos.

Iniqua Mamalucorum commercia.

Multi Barbari reducuntur.

CAPUT
XX.
Christophorus Mendocæ variarum regionum populos sollicitat ad fidem.

Tebiquarim adit.

Caaguarium rego.

SED præcipua Sociorum cura erat, populos mari obversos ad Fidem sollicitandi, conciliandique, ne decepti ab Mamalucis, adunatis viribus, Tapensi provinciæ perniciem adferrent. Verùm quamvis summam in ea re Christophorus Mendocæ missis nunciis posuisset, pluresque Barbaros obnoxios donis sibi fecisset, multi tamen in impietate persistebant. Inter quos Jaguacaporuus, ab circumjacentibus populis pro Numine habitus, fretus affinitatibus, ausus fuerat de mactandis Patribus sermonem ferere. Quare quia non admodum prosperè per nuncios res agebatur, Christophorus Mendocæ ad Tebiquarim fluvium, Ethnicos in partes pellecturus, multorum dierum itinere perrexit, populisque dicendi vi persuadere conatus est, ne crederent Mamalucis. Domum redux ad Caaguarium expeditionem se accinxit: timebatur enim, ne per eorum terras hostes iter arripere. Porro Caagua populosa regio est, inter Tapensem Provinciam & mare Atlanticum media, hætenus intacta & impervia Europæis, destinata tamen nostris laboribus, quando operæ suppeterent. In quem finem Caaguæ ad Tapensem Provinciam venientes, ab nostris Sociis benevolè recipiebantur, largiterque donabantur. Fortè sub id tempus quamplurimi ad JESU-Marianum oppidum commercii ergo convenerant, ab quibus Christophorus Mendocæ non ægrè impetravit, ut se in comitatu ad suam patriam ducerent. Capto itineris consilio, numerosam Neophytorum turbam seligit usui futuram, si alicunde vis pararetur. Eo comitatu se, dat in viam: post aliquot dierum iter, Ibiaensium fines, ubi Jaguacaporuus incolebat,

ingressus

ingressus, plerisque in speciem benevolos habuit: nam spondebant, dum ex Caaguas rediret, frequentissimos ex sua gente mortales ei adfuturos, & verba aeternae vitae audituros. Cum hac spe Christophorus Mendoga ad Caaguas iter molitus, feliciter omnia peregit; nam Caaguas de Mamalucorum moribus, & de legibus Christianis, differentem pronis auribus audire.

SED interim dum Caaguarum pagos concionabundus Christophorus Mendoga percurrit, Ibiaenses corrupti de eo maclando consilia capiebant. Auctor perpetrandi sceleris Taiubatus fuit, vir subdolan, & Christianae Religionis infensus. Is Societatem ab Tapensis Provinciae aditu arcere conatus olim fuerat, & quia pro Deo se venditans Catechumenos corrumpere pergebat, domi nostra in Sancti Michaelis oppido, adnitente Christophoro Mendoga, unius diei carcere multatus fuerat. Interjecto vero tempore ad Ethnicos transfugiens, omnem conatum adhibebat, ne Religio Christiana propagaretur. Audito itaque, interiores populos ab Christophoro Mendoga ad fidem Christianam sollicitari, Ibiaensium primores adit, multiplice verbositate persuadens, ne vellent avitorum morum perniciem intra viscera recipere, *Maclemus, inquiebat, populorum illum corruptorem, uxorum pluralitatem vetantem, & nos miserrimis conditionibus alligantem: eo per vim sublato, reliqui Sacerdotes metu mortis alio dilabentur, & populares nostri pristinis moribus restituentur, nosq; ab novarum religionum malo liberabimur.* Non difficile fuit apud ariolos constare conjurationem, qui ad Jaguacaporuun nuncios mittentes, rogavere, ut partibus accederet. Condicto die factionum primores, tracta secum armatorum multitudine, insidias opportuno in loco collocant, quas ut detexere Christophori comites, plerique ad latibula dilapsi sunt; pauci, ab multitudine oppressi, dimicabant. Pater vero ascenso equo (nam paulo ante ad prandendum exscenderat) hostes hinc inde cursitando territare contendebat. Sed prima ejus cura erat, ne quis catechumenus in praelio sine Baptismo moreretur, quod dum agitat, & aquam ad unum e suis comitibus graviter vulneratum baptizandum, omni nisu prohibentibus hostibus, procurare contendit, cursu paludoso in loco cum equo inhælit, ubi ab parricidis circumventus multa vulnera accepit; donec ex equo delapsus pæne obrueretur. Cadentis cura fuit, comites magnâ voce monere, ut se in tutum reciperent. Parricidarum unus auriculam ejus abscissam in furoris monumentum reportavit, alii nudato eo, Crucifixi iconem collo appensam in minutas partes non sine probrosis verbis fregere. Cæteri Mendogam mortuum arbitrati, ob pluviolosam tempestatem ad proxima nemora se recipientes, in sequentem diem cremationem corporis, & ventris solemnem sectionem distulere. Dilapsis parricidis, Pater, quamvis lèthaliter confossus, adhuc anhelans, aliò rependo se contulit, magnâ admiratione parricidarum, sequenti mane ad locum cædis venientium: qui ubi vestigia sequuti cum adhuc spirantem reperere, se ad iterandam crudelitatem accinxere, exprobrantes Christianorum Deum nullius potentiae esse, à quo non redimi posset. Sed Pater blasphemos redarguens, multis verbis ostendebat, idè ab summo Numine se non defendi, ut præmium toleratæ crudelitatis in Caelis gloriosus reciperet. His multa de sui adventus causis addere, & Christum prædicare pergenti, Barbari dentes excutiunt, os macharâ feriunt, multaque verbera ingerunt. Cum verò nec sic moreretur, rati superstitiosè in plano loco non posse efflare animam, è campo ligno, tanquam paalanga, impositum, ad proximam sylvam deferunt, & quia Christum annunciare non cessabat, & assereret se lubenter mori, & animam suam per dilacerati corporis rimas ad præmium æternum evoluturam, labium cum naribus præscindunt, ventrem aperiunt, viscera rimantur, linguam per mentum extrahunt, eductum cor sagittis transfodiunt, inter quæ supplicia placidis oculis Cælum respiciens, vigesima sextâ Aprilis animam exhalavit. Patratâ nece, sicarii ad parricidale convivium dilapsi, duos adolescentes, nostri Christophori in sacris & domesticis rebus administratos, crudeliter trucidatos, solempni Antropophagorum ritu devoravere. Refert Antonius Ruifus Christophorum Mendogam familiariter secum aliquando conversantem sibi dixisse, optare se breve Martyrium, ne diuturno mortis

CAPUT
XXI.

Christophorus Mendoga ab Ibiaensibus maclatur.

Taiubatus auctor natus.

Insidias.

Parricidarum furor.

Christophori Mendoga mors.